

GSF-KURAM03 SÖZLÜ SINAV

Sınav türünün kapsamı, soru planlama ve değerlendirme esasları

Belge kodu	GSF-KURAM03	Belge niteliği	Açıklama, uygulama ve değerlendirme esasları
Belgenin işlevi. Bu belge hazırlanmış bir sunumu değil, öğrencinin yöneltilen sorulara eş zamanlı sözlü yanıt verdiği soru temelli sınavı tanımlar; soruların eşdeğerliği, puan kaydı ve adil değerlendirme koşullarını açıklar.			

1. AMAÇ

Sözlü sınav, öğrencinin ders kapsamında edindiği bilgi ve kavramları yöneltilen sorular karşısında sözlü olarak yapılandırdığı; düşünme sürecini, ilişkilendirme ve gerekçelendirme becerisini eş zamanlı biçimde ortaya koyduğu bir ölçme aracıdır. Öğrencinin yalnızca doğru bilgiyi hatırlaması değil, soruyu anlaması, kavramları bağlam içinde kullanması ve düşüncesini savunabilmesi değerlendirilir.

Güzel Sanatlar Fakültesinde sözlü sınavlar sanat tarihi, estetik, sanat eleştirisi, sanat kuramı ve benzeri derslerde; kavramsal hâkimiyet, eser ya da metin çözümleme, eleştirel düşünme, alan terminolojisi ve gerekçeli sözlü ifade yeterliklerini ölçmek amacıyla uygulanabilir. Değerlendirme, hitabet gösterisine değil ders öğrenme çıktılarının sözlü yanıt yoluyla kanıtlanmasına dayanır.

2. KAPSAM

Bu belge aşağıdaki sınav ve değerlendirmelerde uygulanabilir:

- Ara sınav, final, bütünleme ve tek ders sınavları,
- Ders içi soru temelli sözlü değerlendirmeler,
- Eser, görsel, metin veya kavram üzerinden yürütülen sözlü çözümlemeler,
- Bireysel ve eş zamanlı çevrim içi ya da yüz yüze sözlü sınavlar.

GSF-KURAM03, öğrencinin önceden hazırlanmış bir sunum yapmadığı; değerlendiricinin sorularına sınav sırasında sözlü cevap verdiği durumlarda kullanılır. Hazırlıklı sunumlar için GSF-KURAM05, seminer için GSF-KURAM10; konu hâkimiyeti, analiz, terminoloji ve sözlü ifade boyutlarının ayrıntılı analitik rubrikle sonuçlandırılması gerektiğinde GSF-KURAM09 esas alınır.

3. DEĞERLENDİRME ESASLARI

Ölçüt	Açıklama
Sınavın niteliği	Öğrenci, önceden ilan edilmiş kapsam içinde yöneltilen sorulara eş zamanlı sözlü yanıt verir; soru ve puan kaydı tutulur.
Soru sayısı	Soru sayısı; öğrenme çıktıları, sınav süresi ve beklenen yanıt derinliğine göre belirlenir. Öğrenciler arasında kapsam ve güçlük eşdeğerliği korunur.
Soru türleri	Bilgi ve kavram açıklama, karşılaştırma, eser/metin/görsel çözümleme, yorumlama, eleştirel tartışma ve gerekçelendirme soruları kullanılabilir.
Sınav süresi	Öğrenci başına süre ve varsa hazırlık süresi önceden belirlenir; aynı sınav grubunda eşit veya gerekçeli olarak eşdeğer süre uygulanır.
Öğrenme çıktısı ilişkisi	Her temel soru en az bir ders öğrenme çıktısıyla ilişkilendirilir; soru havuzu sınavın ölçmek istediği çıktıları dengeli biçimde temsil eder.
Toplam puan	Sınav 100 puan üzerinden değerlendirilir.
Puanlama planı	Her sorunun beklenen yanıt bileşenleri, kısmi puan koşulları, azami puanı ve kullanılabilecek standart takip soruları sınavdan önce belirlenir.
Kayıt	Öğrenciye yöneltilen sorular, soru bazlı puanlar, değerlendirici, tarih ve toplam puan yazılı kayıt altına alınır.
Sınav puanı	Sorulardan alınan puanların toplamı 100 üzerinden ham sözlü sınav puanını oluşturur.

4. SORU VE SINAV PLANLAMA İLKELERİ

Sözlü sınav planlanırken aşağıdaki ilkeler birlikte gözetilir:

- **Öğrenme çıktısı ve soru havuzu:** Sorular hangi öğrenme çıktısını ve bilişsel işlemi ölçeceği belirlenerek hazırlanır; havuz, aynı çıktı için birden fazla eşdeğer soru içerir.
- **Eşdeğerlik:** Bütün öğrencilere aynı sorunun sorulması zorunlu değildir; ancak sorular konu kapsamı, güçlük, beklenen yanıt süresi ve azami puan bakımından eşdeğer olmalıdır.
- **Açık soru yöneltme:** Her soru tek seferde anlaşılır biçimde yöneltilir. Birden çok görevi belirsiz biçimde birleştiren, öğrenciyi yanıltmaya veya kişisel kanaatini ölçmeye yönelik sorulardan kaçınılır.
- **Standart takip soruları:** Açıklama veya derinleştirme için kullanılabilecek takip soruları önceden planlanır. Takip soruları öğrenciyi doğru cevaba yönlendiren ipucu ya da kişiye göre değişen yardım hâline getirilmez.
- **Düşünme ve yanıt süresi:** Öğrenciye soruyu anlaması ve yanıtını yapılandırması için makul süre tanınır. Sessizlik, duraksama veya hızlı konuşma tek başına akademik yetersizlik sayılmaz.
- **Materyal kullanımı:** Eser, görsel, alıntı veya metin üzerinden soru yöneltiliyorsa materyal okunaklı ve eşdeğer koşullarda sunulur; öğrenciden beklenen inceleme odağı belirtilir.
- **Sınav sırası ve güvenlik:** Öğrenciler arasında soru paylaşımının sınav eşitliğini bozma riski değerlendirilir; gerekirse soru havuzu, sınav sırası ve bekleme koşulları buna göre düzenlenir.
- **Değerlendirici sayısı:** Birden fazla değerlendirici bulunacaksa roller, bağımsız puanlama yöntemi ve nihai puanın ortalama, uzlaşma veya başka bir yöntemle oluşturulması önceden belirlenir.

5. DEĞERLENDİRME İLKELERİ

Sözlü yanıtlar değerlendirilirken soru kökü, beklenen yanıt bileşenleri ve önceden belirlenmiş puanlama ölçütleri esas alınır:

- **Soruyu anlama ve odaklanma:** Öğrencinin soruyu doğru anlaması, istenen konuya odaklanması ve ilgisiz bilgiyle yanıtı dağıtmaması değerlendirilir.
- **Kuramsal doğruluk ve terminoloji:** Bilgilerin, kavramların, sanatçı-eser ilişkilerinin ve alan terimlerinin doğru ve bağlama uygun kullanımı dikkate alınır.
- **Analiz ve gerekçeleştirme:** Öğrencinin kavramlar arasında ilişki kurması, görüşünü örnek, eser, metin veya kuramsal yaklaşımla desteklemesi ve sonucunu açıklaması değerlendirilir.
- **Sözlü ifade:** Yanıtın anlaşılır ve tutarlı olması gözetilir; aksan, ses tonu, içe dönüklük, heyecan veya hitabet gösterisi ders öğrenme çıktısıyla ilişkili değilse puanlama ölçütü yapılmaz.
- **Kısmi puan ve alternatif yanıt:** Doğru cevap bileşenlerini içeren eksik yanıtlar planlanan dağılıma göre kısmi puan alır; kuramsal olarak savunulabilir alternatif görüşler gerekçeleri üzerinden değerlendirilir.
- **Eşit uygulama:** Benzer yanıt düzeylerine aynı puan aralığı uygulanır; takip sorularının sayısı veya yardım düzeyi öğrenciye göre keyfî biçimde değiştirilmez.
- **Birden fazla değerlendirici:** Değerlendiriciler mümkün olduğunca bağımsız puan verir; belirgin puan farklılıkları önceden belirlenen yöntemle ve ölçüt temelli gerekçeyle sonuçlandırılır.
- **Kayıtla doğrulanabilirlik:** Nihai puan, yöneltilen sorular ve soru bazlı puanlarla ilişkilendirilebilir olmalı; yalnızca genel izlenime dayalı tek bir not verilmemelidir.

6. UYGULAMA NOTLARI

Bu bölüm, sözlü sınavın eşit koşullarda yürütülmesi, kayıt altına alınması ve sonuçlandırılmasına ilişkin uygulama esaslarını açıklar.

6.1. Sınav öncesi

- Sınav kapsamı, öğrenci başına süre, soru seçme yöntemi, hazırlık süresi, puanlama ölçütleri ve değerlendirici sayısı öğrencilere önceden bildirilir.
- Soru havuzu, beklenen yanıt bileşenleri ve soru bazlı puan planı sınav başlamadan önce tamamlanır.
- Sınav ortamı dikkat dağıtıcı unsurlardan arındırılır; çevrim içi sınavda bağlantı, kimlik doğrulama ve teknik kesinti yöntemi belirlenir.

6.2. Kayıt ve geri bildirim

- Zorunlu kayıt; öğrenci bilgisi, sınav tarihi, yöneltilen sorular, soru bazlı puanlar, toplam puan ve değerlendirici bilgisidir.
- Ses veya görüntü kaydı ancak ilgili mevzuat, kişisel verilerin korunması ve öğrenciye önceden bilgilendirme koşulları sağlanarak yapılabilir; yazılı soru-puan kaydının yerine geçmesi zorunlu değildir.

- Öğrenciye güçlü yönleri, eksik cevap bileşenleri ve geliştirmesi gereken kavram/yorum alanları hakkında ölçüt temelli kısa geri bildirim verilir.

6.3. Arşiv, uyarlama ve itiraz

- Soru havuzu veya kullanılan sorular, puanlama planı, öğrenci bazlı soru-puan kaydı ve sonuç listesi ders dosyasında saklanır.
- Not itirazında yöneltilen sorular, beklenen yanıt bileşenleri, soru bazlı puanlar ve toplam puan hesabı birlikte incelenir.
- İşitme, konuşma veya iletişimle ilgili özel gereksinimlerde yapılan makul uyarlama, öğrencinin aynı öğrenme çıktısını erişilebilir bir yolla göstermesini sağlar; akademik ölçütü değiştirmez.

Temel ilke. Sözlü sınavın adaleti, bütün öğrencilere aynı cümleleri sormaktan çok; eşdeğer güçlük ve kapsam, standart takip soruları, soru bazlı puan kaydı ve hitabetten bağımsız akademik ölçütler sağlamaya bağlıdır.